

dr Teresa Rączka-Jeziorska, *Życie intelektualne elit na europejskiej prowincji (XVIII – XIX w.) w świetle zachowanej spuścizny piśmiennej.*

Projekt ma na celu analizę zagadnienia emisji tzw. kultury wysokiej na prowincję różnych krajów europejskich, rozmaitych dróg, kanałów, którymi docierała ona do obszarów, położonych na skraju cywilizacji przy uwzględnieniu kontekstu zachodzących w tym okresie transformacji kulturowych (rewolucja przemysłowa i jej następstwa), co łączy się z analizą życia literackiego i społecznego rozmaitych elit intelektualnych (szlachta, arystokracja, wpływowi politycy, hierarchowie kościelni) na prowincji a także badaniem przemian zachodzących w samym pojmowaniu pojęcia „prowincja”. Kwestionariusz badawczy tego projektu zarówno pod względem materiałowym, jak i metodologicznym wydaje się niewyczerpany tematycznie, a dzięki umiędzynarodowieniu może przyjąć komparatystyczny kierunek lub ulec nowoczesnemu przeformułowaniu albo też zostać ograniczony do badania określonego zjawiska (np. kolekcji czy romantycznego zbieractwa) lub wybranych zespołów archiwalnych. Otwiera przede wszystkim pole do szerokiego wachlarza badawczych możliwości, co w przyszłości może zwiększyć szansę do ubiegania się o pobyt stypendialny lub prestiżowy staż zagraniczny, a także stworzenia większego międzynarodowego projektu. Jego celem jest także znalezienie szerszej międzynarodowej przestrzeni do badań w tym zakresie, dotychczas realizowanych przez mnie głównie w kontekście Europy Północno-Wschodniej, dlatego ich wyniki będą prezentowane na Zachodzie i w Skandynawii (m.in. na łamach zagranicznych czasopism naukowych o podobnym profilu, podczas konferencji naukowych lub ewentualnych wykładów gościnnych). W obrębie tego tematu w pierwszej kolejności podjęte zostaną prace nad opracowaniem zagadnienia *Tożsamości oraz kultury polsko-inflanckiej arystokracji przełomu oświecenia i romantyzmu na przykładzie rodziny Borchów*. Najwięcej miejsca poświęcone zostanie postaci wybitnego jej przedstawiciela, hrabiego Michała Jana Borchy (1753-1810), którego naukowo-literacka spuścizna mimo, że chronologicznie i estetycznie wyrastała z epoki oświecenia była „wczesnoromantycznym natchnieniem”. Intrygująca w jego biografii i dorobku jest przede wszystkim umiejętność wychodzenia poza lokalny obszar swojej prowincji (poprzez edukację, podróże, zagraniczne kontakty) a także próba przeszczepienia europejskich mód (np. założenie sentymentalnego ogrodu), tendencji kulturowych, osiągnięć naukowych, nowinek cywilizacyjnych bezpośrednio do rodzinnych majątków w dawnych Inflantach Polskich.